

POLITIKA BOJA PROTI PODVODOM
sprostredkovateľského orgánu
Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR
pre Program Slovensko

Úvod

Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky ako sprostredkovateľský orgán (ďalej len „SO MŠVVaM SR“) pre Program Slovensko v programovom období 2021-2027 sa zaväzuje zachovávať vysoké právne, etické a morálne štandardy, dodržiavať zásady integrity, objektivity a čestnosti a vďaka spôsobu, akým vykonáva svoju činnosť, chce byť vnímané ako **subjekt, ktorý bojuje proti podvodom a korupcii**. Tento záväzok je spoločný pre všetkých zamestnancov SO MŠVVaM SR.

Cieľom tejto politiky¹⁾ je podporiť kultúru, ktorá odrádza od podvodnej činnosti a uľahčiť prevenciu a odhaľovanie podvodov, ako aj tvorbu postupov, ktoré pomôžu pri vyšetrovaní podvodov a súvisiacich trestných činov a ktoré zabezpečia, že sa takéto prípady budú riešiť včas, vhodným a zodpovedným spôsobom.

V rámci jednotlivých procesov poskytovania verejných prostriedkov²⁾ má SO MŠVVaM SR **zabezpečené externé a interné mechanizmy na oznamovanie podvodov, korupčného správania a konfliktu záujmov**.

Vymedzenie pojmov

Pojem **podvod** sa bežne používa na opísanie širokej škály protiprávných konaní vrátane krádeží, korupcie, sprenevery, podplácania, falšovania, skresľovania, kolúzie, prania špinavých peňazí a zamlčovania dôležitých skutočností. Často sa s ním spája podvodné konanie s cieľom osobného zisku, zisku pre prepojené osoby alebo tretie strany a zároveň strata pre inú stranu - **úmysel je kľúčovým prvkom, ktorý odlišuje podvody od nepodvodného pochybenia**. Podvod nemá iba potenciálny finančný dopad, ale môže poškodiť aj povesť organizácie zodpovednej za efektívne a účinné riadenie finančných prostriedkov. Tento aspekt je mimoriadne dôležitý v prípade organizácií verejnej správy zodpovedných za riadenie fondov Európskej únie (ďalej len „EÚ“).

Korupcia je zneužitie moci alebo postavenia vo vlastný prospech alebo v prospech iných osôb.³⁾

Ku **konfliktu záujmov** dochádza vtedy, keď je ohrozený neustranný a objektívny výkon úradných funkcií z dôvodov, ktoré súvisia s rodinným vzťahom, citovým vzťahom, politickou spriaznenosťou alebo spriaznenosťou na základe štátnej príslušnosti, ekonomickým

¹) Vyhlásenie o politike boja proti podvodom, spolu s postupmi na primerané hodnotenie rizík podvodov a zavedenie účinných a primeraných opatrení na boj proti podvodom prostredníctvom akčného plánu (v prípade, že čisté riziko po zohľadnení opatrení je významné alebo kritické), predstavujú kľúčové súčasti programu alebo stratégie SO MŠVVaM SR na boj proti podvodom.

²) § 2 písm. a) zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov

³) Články 15 až 19 Dohovoru Organizácie Spojených národov proti korupcii (Oznámenie č. 434/2006 Z. z.) (https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/Convention/08-50026_E.pdf)

záujmom alebo akýkoľvek iným spoločným záujmom, napr. so žiadateľom verejných prostriedkov alebo s ich prijímateľom.

Zodpovednosti

V rámci SO MŠVVaM SR koordináciu riadenia rizík podvodov Programu Slovensko v programovom období 2021 - 2027 zastrešuje **sekcia štrukturálnych fondov EÚ, odbor auditu, nezrovnalostí a technickej pomoci, oddelenie auditu, kontroly a nezrovnalostí**.

Zodpovedá za:

1. zriadenie a vedenie **pracovnej skupiny** pre riadenie rizík podvodov za účelom identifikovania potenciálnych rizík podvodov, minimalizovania pravdepodobnosti ich vzniku a zníženia ich dopadu. Pracovná skupina je zodpovedná najmä za:
 - identifikáciu rizík podvodov, ich analýzu a hodnotenie,
 - definovanie existujúcich kontrolných mechanizmov,
 - navrhovanie opatrení a termínov na ich prijatie,
 - monitorovanie rizík podvodov, prijatých opatrení a ich testovanie a
 - vykonávanie pravidelného vyhodnocovania rizík podvodov,
2. vytvorenie **metodiky** riadenia rizík podvodov a **koordináciu** riadenia rizík podvodov;
3. zaistenie **informovanosti** zamestnancov o podvodoch a ich **odbornej prípravy**;
4. vytvorenie **účinnnej politiky** boja proti podvodom.

Spoluzodpovednosť za riadenie rizík podvodov v rámci Programu Slovensko v programovom období 2021 - 2027 je delegovaná aj na ďalšie dva útvary:

- Kanceláriu generálneho tajomníka služobného úradu na **odbor kontroly verejného obstarávania fondov EÚ** a
- Sekciu rozpočtu na **odbor platieb projektov**,

ktoré so sekciou štrukturálnych fondov EÚ vzájomne a intenzívne spolupracujú a vymieňajú si skúsenosti. Taktiež sú členmi pracovnej skupiny pre riadenie rizík podvodov.

Zamestnanci SO MŠVVaM SR - manažéri jednotlivých procesov sú zodpovední za každodenné riadenie rizík podvodov a akčných plánov,⁴⁾ ako je uvedené v posúdení rizika podvodu, a najmä za:

- zabezpečenie existencie **primeraného systému vnútornej kontroly** a prijímania nápravných opatrení;
- **sledovanie výskytu indikátorov podvodu** (tzv. červených vlajok), ktoré upozorňujú na možné podvodné aktivity a reagovanie na ne;⁵⁾
- bezodkladné **odovzdanie na vyšetrovanie** prípadov podvodov príslušným vyšetrovacím orgánom;
- **vymáhanie** protiprávne použitých finančných prostriedkov **v prípade potvrdenia podvodného konania**.

⁴⁾ V prípade, ak čisté riziko po zohľadnení opatrení je významné alebo kritické.

⁵⁾ Zoznamy všetkých potenciálnych indikátorov podvodu sú uvedené v prílohách Usmernenia o ukazovateľoch podvodu pre Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond a Kohézny fond, dostupný na https://ec.europa.eu/regional_policy/sk/information/publications/cocof-guidancedocuments/2009/information-note-on-fraud-indicators-for-erdf-esf-and-cf.

Oznamovanie podvodov

SO MŠVVaM SR má zavedený systém oznamovania podvodov a korupčného správania, ktoré je možné nahlásiť na uvedených e-mailových adresách:

- na **nahlasovanie podvodného alebo korupčného správania** slúži e-mailová adresa eduoko@minedu.sk alebo webový formulár v rámci politiky transparentnosti a protikorupčného správania - <http://www.minedu.sk/eduoko-proti-korupcii/>,
- na **nahlasovanie potenciálnych rizík** podvodov slúži e-mailová adresa rizika.psk@minedu.sk.

V oblasti podvodov sa oznamovateľ môže v špecifických prípadoch obrátiť aj na nasledovné kontaktné miesta:

- **podávanie oznámení o protispoločenskej činnosti** v zmysle zákona č. 54/2019 Z. z. ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- **nahlasovanie korupcie cez antikorupčnú linku** zriadenú Úradom vlády SR uvedenú na <https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/antikorupcna-linka/> alebo písomným podaním na e-mailovú adresu: bpk@vlada.gov.sk.
- na stránke <https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/kamoznamit-korupciu/> sú uvedené aj ďalšie kontakty, na ktoré je možné nahlásiť podozrenie z korupcie;
- **nahlasovanie podozrení z nezrovnalostí** pri čerpaní finančných prostriedkov EÚ na e-mailovú adresu zriadenú Úradom vlády SR - nezrovnalosti@vlada.gov.sk (potrebné náležitosti zasielaného podnetu sú uvedené na webovom sídle <https://www.olaf.vlada.gov.sk/nahlasovanie-podozreni-z-nezrovnalosti-pri-cerpani-prostriedkov-eu/>);
- **nahlasovanie podozrení z trestných činov** (najmä podozrení z podvodu v zmysle Dohovoru⁶) **alebo inej nezákonnej činnosti**, s dopadom na finančné prostriedky EÚ a SR na e-mailovú adresu infoirg@minv.sk zriadenú Úradom boja proti organizovanej kriminalite Prezídia policajného zboru, pracovisko Protikorupčná jednotka v spolupráci s ONÚ OLAF;
- **nahlasovanie podozrení z podvodov a nezrovnalostí** s dopadom na finančné prostriedky EÚ na OLAF https://fns.olaf.europa.eu/main_sk.htm.

O podozreniach z podvodu alebo korupcie môže ktokoľvek informovať OLAF. Všeobecné pravidlo pri oznamovaní podozrenia z podvodu alebo korupcie je: „Čím *včasnejšie* a *konkrétnejšie* informácie sú, tým *lepšie*“. Zároveň by sa mali predložiť aj všetky dostupné dokumenty na podloženie informácií. OLAF možno kontaktovať vo všetkých úradných jazykoch prostredníctvom rôznych kanálov.

Všeobecné kontaktné údaje (telefónne čísla, poštová adresa, webové formuláre) sú zverejnené na: https://ec.europa.eu/anti-fraud/contacts/general-contacts_sk.

Všetky oznámenia sa budú spracovávať prísne, dôverne a v súlade so zákonom č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zamestnanci SO MŠVVaM SR ohlasujúci podozrenia z podvodu sú chránení pred odvetnými opatreniami v zmysle zákona č. 54/2019 Z. z. ochrane oznamovateľov

⁶) Dohovor vyhotovený na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Oznámenie č. 703/2004 Z. z. Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky o prístupe Slovenskej republiky k Dohovoru vyhotovenému na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev)

protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Postupy pri identifikovaní podvodného konania

V prípade akéhokoľvek podozrenia, že bol spáchaný trestný čin (napr. subvenčný podvod, poškodzovanie finančných záujmov EÚ, falšovanie a pozmeňovanie verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky v súlade s Trestným zákonom) podľa § 3 ods. 2 Trestného poriadku, sú zamestnanci SO MŠVVaM SR povinní túto skutočnosť oznámiť na vyššie uvedené adresy. Podvodné konanie je možné nahlásiť aj riaditeľovi odboru auditu, nezrovnalostí a technickej pomoci na sekcii štrukturálnych fondov EÚ, ktorý zabezpečí v spolupráci s oddelením auditu, kontroly a nezrovnalostí oznámenie tejto skutočnosti orgánom činným v trestnom konaní (napr. EPPO, Generálna prokuratúra SR, Prezídium policajného zboru – Úrad boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru).

Opatrenia proti podvodom

SO MŠVVaM SR zaviedlo primerané opatrenia proti podvodom na základe dôkladného hodnotenia rizík podvodov. Na zisťovanie rizikových operácií používa predovšetkým IT nástroje (napr. ARACHNE) a zabezpečuje, aby si zamestnanci boli vedomí rizík podvodov a zúčastňovali sa odbornej prípravy v oblasti boja proti podvodom. SO MŠVVaM SR dôrazne a promptne skúma všetky prípady podozrení z podvodu a prípady skutočných podvodov, aby v prípade potreby zlepšilo systém riadenia a kontroly. Hodnotenie rizík podvodu sa vykonáva zväčša na ročnej báze a nástroj pokrýva pravdepodobnosť a dopad špecifických a bežne známych rizík podvodu, ktoré sa dotýkajú kľúčových oblastí ako napr. výber žiadateľov, implementácia a kontrola, platby.

Záver

Podvody sa môžu prejavovať mnohými spôsobmi. SO MŠVVaM SR uplatňuje **politiku nulovej tolerancie voči podvodom a korupcii** a má zavedený spoľahlivý systém kontroly, ktorý je navrhnutý tak, aby sa v čo najväčšej možnej miere predchádzalo podvodom, aby sa zabezpečilo ich odhalenie a náprava dôsledkov v prípade, že k nim dôjde.

Túto politiku a všetky príslušné postupy a stratégie podporuje vedenie SO MŠVVaM SR pre PSK, ktoré ju bude aktívne a kontinuálne preskúmať a aktualizovať.